

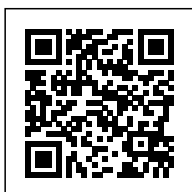

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

50/0

Návrh poslanců Ivana Bartoše, Jakuba Michálka, Radka Holomčíka a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Michálek J. a další
Doručeno poslancům: 8. ledna 2018 v 10:42

Návrh

ZÁKON

ze dne ... 2018,

kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o svobodném přístupu k informacím

Čl. I

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 32/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 123/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 181/2014 Sb., zákona č. 222/2015 Sb., zákona č. 301/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 368/2016 Sb. a zákona č. 205/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 2 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Povinnými subjekty jsou rovněž právnické osoby, v nichž je stát, územní samosprávný celek anebo jiný povinný subjekt většinovým společníkem nebo v nich mohou sami nebo s jinými povinnými subjekty přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv.“.
2. V § 2 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Je-li povinný subjekt zapsán do veřejného rejstříku podle zákona upravujícího zápisy do veřejného rejstříku, zapíše se do tohoto veřejného rejstříku též skutečnost, že je tato osoba povinným subjektem podle tohoto zákona.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Návrh na zápis skutečnosti, že právnická osoba je povinným subjektem podle tohoto zákona, do veřejného rejstříku, podá tato právnická osoba do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o registru smluv

Čl. III

Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění zákona č. 298/2016 Sb. a zákona č. 249/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 1 písm. n) se za slova „majetkovou účast“ vkládají slova „anebo rozhodující vliv“.
2. V § 3 odst. 2 se písmeno h) zrušuje.
Dosavadní písmena i) až r) se označují jako písmena h) až q).
3. V § 3 odst. 2 se na konci písmene p) čárka nahrazuje tečkou a písmeno q) se zrušuje.
4. V § 7 se odstavec 3 zrušuje.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 3.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem čtvrtého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

Poslanci Pirátů tímto navrhují rozšířit zavedené nástroje transparency veřejné správy, kterými jsou povinnost poskytovat informace a registr smluv, na ČEZ a další státem ovládané společnosti. Tyto společnosti získaly v minulém volebním období výjimku (dále jen „státem ovládané organizace“).

Tímto návrhem sledujeme následující principy:

1. Všechny státem ovládané organizace mají mít jednoznačnou povinnost poskytovat informace veřejnosti podle zákona č. 106/1999 Sb.

Státem ovládané organizace měly tuto povinnost až do překvapivého nálezu IV. senátu Ústavního soudu (soudce zpravodaj Pavel Rychetský), který v červnu 2017 rozhodl, že v zákoně není informační povinnost u těchto společností uvedena dostatečně určitě, a tedy informace poskytovat nemusí. Do té doby soudy postupovaly podle již ustáleného názoru Nejvyššího správního soudu, že ČEZ je veřejnou institucí podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Námitka odpůrců zveřejňování, že je potřeba utajovat všechny informace ve státem ovládaných organizacích kvůli obchodnímu tajemství, není důvodná, protože platný zákon již dnes obchodního tajemství chrání (viz § 9 InfZ). Předložený návrh je v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu i doporučením v odborném komentáři.

2. Všechny státem ovládané organizace mají zveřejňovat smlouvy.

V Poslanecké sněmovně byla v únoru 2017 hlasy ČSSD, KSČM a některých dalších jednotlivých poslanců schválena výjimka ze zákona o registru smluv, a to mimo jiné pro ČEZ a společnosti, jejichž akcie nebo dluhopisy jsou obchodované na regulovaném trhu; tato výjimka dopadla nejen na ČEZ, ale využily ji i České dráhy, a.s., které po schválení výjimky vydaly dluhopisy, a tak se povinnosti zveřejňovat smlouvy na internetu vyhnuly. Předložený návrh nezavádí žádnou novou úpravu, pouze se vrací ke stavu zákona o registru smluv, jak byl schválen Poslaneckou sněmovnou před zavedením výjimky.

To, co je výše uvedeno pro státem ovládané organizace, platí také pro akciové společnosti a jiné organizace ovládané kraji a obcemi, například pro společnost Pražská plynárenská, a. s., kde je konečným vlastníkem ze 100 % hlavní město Praha. Tyto společnosti (resp. podíly v nich) jsou majetkem občanů dané samosprávy, tedy majetkem veřejným. Všichni občané by měli mít možnost (nikoliv však povinnost) podílet se na kontrole nakládání s tímto veřejným majetkem.

1. Zhodnocení platného právního stavu

Zákon o svobodném přístupu k informacím (InfZ)

Dosavadní právní úprava a soudní praxe do doby vydání níže uvedeného nálezu Ústavního soudu vycházely z toho, že státem ovládané právnické osoby soukromého práva mohou při splnění určitých podmínek spadat do okruhu „veřejných institucí“, které jsou řazeny mezi povinné subjekty podle InfZ. Předložený návrh zákona na tom nic nemění a navrácí se k právní úpravě, jak platila a byla soudně vykládána do 20. 6. 2017.

Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16 přinesl nový soudní výklad, že právnické osoby soukromého práva pod pojem „veřejné instituce“ nespádají, neboť takové podřazení výslovně ze zákona nevyplývá. Současně Ústavní soud konstatoval, že zákonodárci nic nebrání v tom, aby určitému okruhu osob soukromého práva potřebné uveřejňovací povinnosti zákonem ve veřejném zájmu stanovil. Na tuto výzvu Ústavního soudu je potřebné urychleně reagovat a přinést cestou legislativy právní jistotu o tom, které osoby soukromého práva jsou ve veřejném zájmu povinnými subjekty ve smyslu InfZ. Ochrana obchodního tajemství těchto osob je přitom v InfZ řešena dostatečně (viz také níže).

Zákon o registru smluv (ZRS)

Zákon o registru smluv byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 14. 12. 2015, s účinností ode dne 1. 7. 2016 (některá ustanovení až od 1. 7. 2017). Podle vyhlášeného znění (§ 2 odst. 1) se prostřednictvím registru smluv povinně uveřejňuje soukromoprávní smlouva, jakož i smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, jejíž stranou je mj.:

- k) státní podnik nebo národní podnik,
- n) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby.

Podle § 3 odst. 2 písm. h) ZRS se povinnost uveřejnit v registru nevztahuje na smlouvu, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je akciová společnost, jejíž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, jde-li o akciovou společnost, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby. Tato výjimka nebyla obsažena v původním návrhu zákona. Stanovisko vlády k původnímu návrhu zákona neobsahovalo žádnou připomínku ve smyslu této výjimky. Přesto byl ve 2. čtení návrhu předložen komplexní pozměňovací návrh, jenž tuto výjimku obsahoval, aniž by však z něj bylo možné vyčíst její důvody.

Podle informací ve sdělovacích prostředcích byla tato výjimka pravděpodobně do zákona vložena proto, aby nemusely být uveřejňovány smlouvy státem ovládané obchodní společnosti ČEZ a.s., jejíž akcie jsou obchodovány na regulovaném trhu.

Navrhovatelé nepovažují za vhodné, aby zákon obsahoval nijak neodůvodněnou výjimku pro případ jedné konkrétní státem vlastněné společnosti, a navíc otevírající dveře mimo režim zákona i dalším státním a polostátním společnostem, které např. účelově vydají dluhopisy obchodované na regulovaném trhu.

Navrhovatelé se domnívají, že původní podoba ZRS byla schválena pod oprávněným tlakem veřejnosti, která nestála o to, aby z jeho působnosti byly obecně vyňaty státní a polostátní podniky (byť i do tohoto původního znění byla v Poslanecké sněmovně netransparentně vložena výjimka specificky pro ČEZ).

Přesto byla schválena novela ZRS, jež byla původně navržena pouze jako výjimka pro Budějovický Budvar, n.p., ale nakonec byla Poslaneckou sněmovnou schválena dne 22. 2. 2017 jako katalog výjimek, jímž měly být z působnosti zákona vyňaty mj. všechny státní podniky (a národní podnik) a dále všechny právnické osoby, v nichž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky přímo či nepřímo většinou majetkovou účast, pokud tyto právnické osoby mají průmyslovou nebo obchodní povahu. Návrh zákona byl nejdříve zamítnut (hlasování č. 97), poté poslanec Sklenák vznesl námitku proti hlasování a bylo tedy hlasováno znovu. Pro nové hlasování se odhlásili tři poslanci ČSSD, kteří se prvního hlasování zdrželi, čímž

snížili potřebnou většinu pro schválení návrhu a návrh byl díky tomu přijat.

Návrh zákona poté projednal Senát a vrátil jej 19. 4. 2017 Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy, jimiž měly být výše uvedené výjimky opět redukovány na národní podnik.

Dne 19. 5. 2017 byl poslancům doručen zcela nový návrh novely ZRS, jehož předkladatelem byla skupina poslanců napříč politickým spektrem. Současně bylo navrženo, aby Poslanecká sněmovna mohla s návrhem vyslovit souhlas již v 1. čtení, což bylo v souhlasném stanovisku vlády odůvodněno bližším se termínem “plné” účinnosti ZRS. Návrh neobsahoval nové výjimky z okruhu povinných subjektů, zahrnoval však novou výlukou v tom smyslu, že povinnost uveřejnit prostřednictvím registru smluv se nevztahuje na: *„smlouvu uzavřenou právníckou osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. k) nebo n), která byla založena za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví, pokud tato smlouva byla uzavřena v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání uvedené právnícké osoby zapsaného ve veřejném rejstříku. To neplatí, jde-li o smlouvu uzavřenou s osobou uvedenou v § 2 odst. 1, která nebyla založena za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví.“*

Při projednání nového návrhu zákona dne 28. 6. 2017 vystoupil poslanec Zlatuška s tímto vyjádřením: *„Nesouhlasím osobně s žádnou změnou zákona o registru smluv. Myslím si, že to, co jsme schválili minule v Poslanecké sněmovně, bylo zcela špatné včetně způsobu, kterým se na tom někteří zpochybňováním hlasování a vrácením se k tomu spolupodepsali. Tam si myslím, že jednání, které proběhlo tady při zpochybňování hlasování, mělo podle mého názoru všechny znaky korupčního jednání.“*

Na toto vystoupení již žádný poslanec nereagoval a Poslanecká sněmovna schválila, že s novým návrhem novely ZRS může být vysloven souhlas v prvním čtení. Do podrobné rozpravy se nikdo nepřihlásil a návrh byl následně Poslaneckou sněmovnou schválen. O výše uvedené nové výluce z uveřejňování smluv tedy neproběhla žádná debata. Návrh poté prošel Senátem, který k němu nepřijal žádné usnesení a vrátil jej Poslanecké sněmovně k dokončení legislativního procesu, k čemuž následně došlo a novela byla vyhlášena ve Sbírce zákonů dne 18. 8. 2017. Předchozí návrh novely ZRS, vrácený Senátem s pozměňovacími návrhy, Sněmovna neschválila.

Navrhovatelé považují rovněž výše uvedenou výlukou z povinnosti uveřejňování za nedůvodnou (neboť žádné důvody nebyly při projednávání návrhu v Parlamentu sděleny), po právní stránce neurčitou a především zbytečnou, neboť institut obchodního tajemství poskytuje dotčeným osobám dostatečnou ochranu.

2. Vysvětlení nezbytnosti nové úpravy v jejím celku

Jednotlivým prvkem předkládané novely je záměr aplikovat dvě existující a ověřená opatření pro transparentní veřejné správy (konkrétně informační povinnost a registr smluv) také na státem vlastněné organizace, kde dosud opatření směrem ke transparentnosti chybí.

Cílem předkládaného návrhu novely InfZ je přinést právní jistotu v otázce, které osoby soukromého práva budou povinnými subjekty podle tohoto zákona, a tedy budou poskytovat informace.

Společnost ČEZ řadu let nesouhlasila s právním názorem Nejvyššího správního soudu, který svoje stanovisko shrnul následovně v rozsudku ze dne 16. března 2016, sp.zn. 2 As 155/2015:

„ČEZ, a. s. (dále jen „ČEZ“), je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Proto se zásadně nesmí poskytování informací vyhýbat. Je totiž veřejnou institucí, protože jej ovládá stát jako jeho klíčový akcionář. Jelikož však působí na trhu v konkurenčním prostředí, může poskytnutí některých citlivých informací o své činnosti odepřít, typicky pokud by šlo o jeho obchodní tajemství. Těmito závěry vyčleněnými v rozsudku ze dne 16. 3. 2016, č. j. 2 As 155/2015 – 84, Nejvyšší správní soud potvrdil a argumentačně posílil své již delší dobu zastávané závěry a odmítl opakované snahy ČEZu vymknout se z dosahu zákona o svobodném přístupu k informacím.

[Nejvyšší správní soud] [s]etrval na stanovisku, že ačkoli je ČEZ skutečně soukromoprávní akciovou společností, je současně „veřejnou institucí“ ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Pojmem veřejné instituce a tím, zda určitý subjekt lze, nebo nelze pod tento pojem podřadit, se již zabývalo vícero rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, přičemž výklad v nich podaný je již odbornou i laickou veřejností akceptován (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93). Nejvyšší správní soud se těchto rozhodnutí neodchýlil ani v této věci, neboť na rozdíl od stěžovatele není toho názoru, že se jedná o výklad absurdní. Z judikatury soudů je jasně patrné, a lze to sledovat v jejím vývoji, jak se zabývala jednotlivými konkrétními kauzami, že pojem veřejné instituce se vztahuje i na subjekty soukromoprávní povahy (založené a fungující podle pravidel soukromého práva, typicky obchodní korporace), u nichž převažuje státní či jiný veřejnoprávní vliv. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že za nejvýznamnější kritérium pro podřazení toho kterého soukromoprávního subjektu pod pojem veřejná instituce považuje právě efektivní ovládnutí takového subjektu, zde akciové společnosti, státem (územním samosprávným celkem); ohledně definice ovládnutí lze podpůrně vyjít z úpravy obchodních korporací. Kritéria popsána Ústavním soudem sice nebyla vývojem judikatury překonána, nicméně je lze ve vztahu k tomuto kritériu považovat za kritéria vedlejší.

Nejvyšší správní soud připustil, že zařazení ČEZu a jemu podobných korporací mezi povinné subjekty dle informačního zákona pro ně znamená jisté znevýhodnění. To je ovšem ospravedlněno zájmem na informování veřejnosti o působení subjektů, které jsou fakticky nebo právně ovládané státem či jinými veřejnoprávními korporacemi, a tedy přímo nebo nepřímou hospodaří s veřejnými prostředky. Podřízením takovýchto subjektů zákonu o svobodném přístupu k informacím se naplňuje ústavně (čl. 17 odst. 5 LZPS) zaručené právo na informace jako jedna z garancí demokratického právního státu. Obtíže, které může pro obchodní korporace ovládané státem, kraji či obcemi, působí-li podobně jako ČEZ na trhu v konkurenčním prostředí, znamenat povinnost poskytovat informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, lze řešit v rámci tohoto zákona, typicky odepřením poskytnutí informací majících povahu obchodního tajemství.“

Použité kritérium možnosti veřejného sektoru uplatňovat v dané právnické osobě rozhodující vliv vychází z rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, jenž za nejvýznamnější označil kritérium efektivního ovládnutí dané společnosti (viz např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012-62).

K obdobnému závěru dospěl také odborný komentář k zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, autorů A. Furka a L. Rothanzla (FUREK, Adam; ROTHANZL, Lukáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy : komentář. 2. vyd. Praha: Lindě 2012. 1032 s. ISBN 987-80-7201-868-0, str. 53):

„27. [Rozhodující vliv jako kritérium] Podle názoru autorů komentáře je třeba - mj. právě s přihlédnutím ke zmíněnému rozsudku NSS č. j. 2 Ans 4/2009-93 - považovat za povinné

subjekty (veřejné instituce) rovněž právnické osoby, ve kterých mají povinné subjekty rozhodující vliv. Vztažení informační povinnosti i na tyto subjekty je legitimní především proto, že stát i územní samosprávné celky zajišťují řadu svých úkolů právě prostřednictvím právnických osob, které sice formálně spadají do oblasti práva soukromého, avšak svěřením úkolů státu či samosprávy a zvýšeným vlivem na jejich činnost ze strany státu nebo samosprávy nabývají vlastnosti vykonavatelů veřejné (nevrchnostenské - fiskální či zaopatřovací) správy a jejich činnost by pro to měla být podrobena veřejné kontrole.“

Současně se navrhuje, aby status povinného subjektu byl v zájmu transparentnosti zapisován do příslušného veřejného rejstříku, v němž je daná právnická osoba zapsána.

Cílem předkládaného návrhu novely ZRS je podřadit režimu zákona v zásadě všechny smlouvy státních a polostátních podniků, při plném respektu k jejich obchodnímu tajemství, jehož ochrana je zákonem dostatečně zajištěna.

Navrhovaná úprava je nezbytná k tomu, aby veřejnost měla účinný přístup k informacím o smlouvách státních a polostátních subjektů v řádu nejméně miliard korun ročně. Bez navržené úpravy zůstanou tyto informace před veřejností zcela skryty, což usnadní uzavírání platných smluv nevýhodných pro danou právnickou osobu např. v důsledku korupce.

Před těmito nežádoucími jevy varuje např. výroční zpráva BIS za rok 2016, když zmiňuje „*masivní pozornost nejrůznějších lobbistických a vlivových skupin se zájmem o ovlivnění rozhodovacího procesu či významných městských společností.*“

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované úpravy, zejména nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí

Návrh bude mít pozitivní dopad na míru obezřetnosti členů orgánů státem přímo či nepřímo ovládaných právnických osob. Veřejná kontrola těchto subjektů je v praxi jedním z neúčinnějších kontrolních mechanismů, které má demokratický právní stát k dispozici. Na tyto pozitivní aspekty ve své judikatuře opakovaně upozorňuje Nejvyšší správní soud.

Návrh bude motivovat dotčené právnické osoby k tomu, aby provedly audit svých dat a informací a jednoznačně identifikovaly svá obchodní tajemství tak, aby naplnění jeho definičních znaků byly schopny prokázat v případném sporu.

Ze zákona o svobodném přístupu k informacím a ze zákona o registru smluv výslovně vyplývá, že obchodní tajemství se podle těchto zákonů neposkytuje a nezveřejňuje. Dotčené právnické osoby tedy nebudou nijak ohroženy v hospodářské soutěži. Dostatečnou ochranu obchodního tajemství v zákoně o registru smluv potvrdil i Parlamentní institut ve své analýze zpracované v březnu 2017.

Zveřejňované informace mohou sloužit jako pozitivní inspirace pro další povinné subjekty, a tím přispívat ke zlepšování jejich hospodaření a dobré praxe.

Případné know-how, které nesplňuje definiční znaky obchodního tajemství, není obchodním tajemstvím a jeho zveřejnění nemůže daný subjekt významně poškodit. Definice obchodního tajemství je přitom dostatečně široká pro to, aby daná právnická osoba mohla splnit zákonná kritéria u všech konkurenčně významných informací, jejichž zveřejnění by způsobilo právnické osobě újmu a u nichž to bude povinný subjekt považovat za vhodné. Tyto informace pak podle zákona poskytovány ani uveřejňovány nebudou.

Návrh nebude mít dopad na rozpočty státu, krajů a obcí, ale může mít dopad na hospodaření dotčených subjektů. Dopad může být negativní ve smyslu zvýšených administrativních nákladů (na nahrávání smluv do registru a poskytování informací) i pozitivní (ve smyslu ušetřených prostředků díky omezení korupce prostřednictvím veřejné kontroly). Celkový dopad na rozpočty těchto subjektů by však neměl být významný. Dle zákona je navíc povinným subjektům umožněno mimořádně rozsáhlé vyhledávání adekvátně zpoplatnit, a tím významnější náklady pokrýt.

4. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy a s ústavním pořádkem České republiky

Návrh je v souladu s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy a s ústavním pořádkem České republiky. Návrh přímo navazuje na nálezný Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16, odst. 79, podle nějž: „[u]vedené závěry nebrání tomu, aby byla stěžovatelce či jakékoliv jiné obchodní společnosti (případně i s ohledem na účast státu) stanovena povinnost poskytovat informace o své činnosti, bude-li na tom dán veřejný zájem. Takováto povinnost však musí být stanovena zákonem.“

Zvláštní část

K části první

K čl. I bodu 1

Návrh reaguje na vývoj judikatury k otázce povinných subjektů podle InfZ ve vztahu k osobám soukromého práva. Návrh staví najisto, že povinnými subjekty budou ty osoby soukromého práva, u nichž je na tom dán veřejný zájem tím, že v nich veřejný sektor může uplatňovat rozhodující vliv nebo v nich je většinovým společníkem.

Z požadavku jednoty právního řádu pak vyplývá, že tyto pojmy se uplatní podle § 73, resp. § 74 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Právní domněnky ohledně rozhodujícího vlivu jsou uvedeny v § 75.

V praxi nebude určení ovládající právnické osoby či rozhodujícího vlivu složité, neboť skutečnost, že je právnická osoba ovládána jinou právnickou osobou, se uvádí ve výroční zprávě podle zákona o účetnictví.

K čl. I bodu 2

Podle § 25 odst. 1 písm. j) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, se do veřejného rejstříku zapíše mimo jiné další skutečnost, o které to stanoví tento nebo jiný zákon. V souladu s tímto ustanovením se v zákoně č. 106/1999 Sb. výslovně stanoví, že se do veřejného rejstříku zapíše též údaj o tom, že je osoba povinným subjektem podle zákona č. 106/1999 Sb. Smyslem daného ustanovení je postavit najisto, které osoby jsou povinným subjektem podle zákona č. 106/1999 Sb., což podle stávající právní úpravy není vždy jasné.

Navrhuje se proto rozšířit údaje uváděné ve veřejných rejstřících tak, aby se i široká veřejnost mohla bez větších potíží seznámit s tím, které osoby jsou povinnými subjekty podle zákona č. 106/1999 Sb. a aplikace daného zákona byla tak v tomto směru pro povinné subjekty i žadatele o informace usnadněna. Tímto způsobem bude odstíněna část zbytečných sporů o to, kdo je či není povinným subjektem, a právní úprava tak bude pro adresáty norem zcela jasná a jednoznačná.

K čl. II

Přechodné ustanovení dává povinným subjektům, u kterých byl dosud tento status sporný v důsledku dosavadní nejednotné judikatury, dostatečný čas 3 měsíců od nabytí účinnosti novely (tj. celkem aspoň 6 měsíců od schválení novely) na to, aby zajistily zápis svého statusu povinného subjektu do veřejného rejstříku. Vzhledem k tomu, že všechny tyto povinné subjekty jsou ovládány státem nebo jinými veřejnými institucemi, není třeba lhůtu volit tak dlouhou jako u subjektů bez veřejné účasti.

K části druhé

K čl. III bodu 1

Návrh upravuje okruh povinných osob tak, aby do něj spadaly i ty osoby, v nichž sice veřejný sektor nemá většinovou majetkovou účast (např. i proto, že daný typ právnické osoby není založen na majetkové účasti), ale přesto v nich uplatňuje rozhodující vliv.

Návrh také pokryje právnické osoby, které dosud tvrdily, že se na ně zákon o registru smluv nevztahuje, a vzhledem k nejednoznačné dikci zákona, kterou nelze zcela přímočaře aplikovat na řetězené vlastnické struktury, byly s tímto názorem u soudu úspěšné.

Příkladem je společnost Pražská energetika, a.s., která je z 58 % vlastněna společností Pražská energetika Holding, a.s., která je z 51 % vlastněna hlavním městem Prahou. Menšinovou majetkovou účast má v obou případech společnost EnBW, která je spolu s hlavním městem Prahou ovládající právnickou osobou. EnBW a hl. m. Praha uzavřely akcionářskou smlouvu, podle které se dělí o místa v orgánech společnosti. I v tomto případě má hlavní město Praha rozhodující vliv a společnost PRE tedy bude podle předloženého návrhu zveřejňovat smlouvy.

K čl. III bodu 2

Návrh ruší nedůvodnou výjimku z povinnosti uveřejňování.

K čl. III bodu 3

Návrh ruší nedůvodnou a právně neurčitou výjimku z povinnosti uveřejňování.

K čl. III bodu 4

Návrh z povahy věci ruší ustanovení týkající výjimky, jež se rovněž navrhuje zrušit.

K části třetí

K čl. IV

Navrhuje se nabytí účinnosti zákona prvním dnem čtvrtého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení. Během této lhůty by měly nové povinné subjekty učinit potřebná vnitřní opatření tak, aby ke dni nabytí účinnosti zákona byly připraveny poskytovat informace podle zákona č. 106/1999 Sb., resp. je zveřejňovat podle zákona č. 340/2015, o registru smluv.

Ivan Bartoš, v.r.

Jakub Michálek, v.r.

Radek Holomčík, v.r.

Tomáš Martínek, v.r.

Ondřej Profant, v.r.

Mikuláš Ferjenčík, v.r.

František Kopřiva, v.r.

Jan Lipavský, v.r.

Lukáš Černoorský, v.r.

Olga Richterová, v.r.

Vojtěch Píkal, v.r.

Platné znění dotčených ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 2

Povinnost poskytovat informace

(1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. **Povinnými subjekty jsou rovněž právnické osoby, v nichž je stát, územní samosprávný celek anebo jiný povinný subjekt většinovým společníkem nebo v nich mohou sami nebo s jinými povinnými subjekty přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv.**

(2) Povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

(3) Zákon se nevztahuje na poskytování informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích, informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví^{1a)}, a dalších informací, pokud zvláštní zákon^{1b)} upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.

(4) Povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

(5) Je-li povinný subjekt zapsán do veřejného rejstříku podle zákona upravujícího zápis do veřejného rejstříku, zapíše se do tohoto veřejného rejstříku též skutečnost, že je tato osoba povinným subjektem podle tohoto zákona.

Platné znění dotčených ustanovení zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 2

Uveřejňované dokumenty

(1) Prostřednictvím registru smluv se povinně uveřejňuje soukromoprávní smlouva, jakož i smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, jejíž stranou je

- a) Česká republika,
- b) územní samosprávný celek, včetně městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, c) státní příspěvková organizace,
- d) státní fond,
- e) veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola,
- f) dobrovolný svazek obcí,
- g) regionální rada regionu soudržnosti,
- h) příspěvková organizace územního samosprávného celku,
- i) ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem,
- j) obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem,
- k) státní podnik nebo národní podnik,
- l) zdravotní pojišťovna,
- m) Český rozhlas nebo Česká televize, nebo
- n) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast **anebo rozhodující vliv**, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby.

(2) Odstavec 1 se nevztahuje na právnickou osobu založenou podle jiného než českého práva, která působí převážně mimo území České republiky.

§ 3

Výjimky z povinnosti uveřejnění

(1) Prostřednictvím registru smluv se neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.

(2) Povinnost uveřejnit prostřednictvím registru smluv se nevztahuje na

a) smlouvu vzniklou v rámci právního jednání s fyzickou osobou, která jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti; to neplatí, jde-li o převod vlastnického práva osoby uvedené v § 2 odst. 1 k hmotné nemovité věci,

b) technickou předlohu, návod, výkres, projektovou dokumentaci, model, způsob výpočtu jednotkových cen, vzor a výpočet,

c) smlouvu, která se týká činnosti zpravodajských služeb a Generální inspekce bezpečnostních sborů nebo činnosti orgánů činných v trestním řízení při předcházení trestné činnosti, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti nebo stíhání trestných činů nebo činnosti Správy státních hmotných rezerv při pořizování a hospodaření se státními hmotnými rezervami nebo zajišťování bezpečnosti nebo obrany České republiky,

d) smlouvu, jejíž plnění je prováděno převážně mimo území České republiky,

e) smlouvu uzavřenou adhezním způsobem, jejíž smluvní stranou je právnická osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. e), k), l), m) nebo n), s výjimkou smluv uzavřených na základě zadávacího řízení podle zákona o veřejných zakázkách,

f) smlouvy, objednávky a faktury, které se týkají činnosti orgánů, jejich členů a organizačních složek státu uvedených v § 8 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a činnosti správců jejich kapitol,

g) smlouvu uzavřenou na komoditní burze, na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, v dražbě nebo v aukci anebo jiným obdobným postupem, s nímž je spojen zvláštní způsob přechodu nebo převodu vlastnického práva,

~~h) smlouvu, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je akciová společnost, jejíž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu nebo evropském regulovaném trhu, jde-li o akciovou společnost, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby,~~

~~h) smlouvu, jestliže výše hodnoty jejího předmětu je 50 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo nižší,~~

~~j) smlouvu, která je uzavřena s autorem nebo výkonným umělcem v souvislosti s autorským dílem nebo uměleckým výkonem,~~

~~k) smlouvu o poskytování a úhradě zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění a smlouvu o úhradě léčivých přípravků obsahujících očkovací látky pro pravidelná očkování podle antigenního složení očkovacích látek stanoveného Ministerstvem zdravotnictví podle zákona o ochraně veřejného zdraví, které jsou uveřejňovány podle zákona o veřejném zdravotním pojištění,~~

~~l) smlouvu, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo právnická osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast,~~

~~m) smlouvu uzavřenou veřejnou vysokou školou v rámci doplňkové činnosti nebo veřejnou výzkumnou institucí v rámci jiné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje a inovací,~~

~~n) smlouvu, jejímž předmětem je nakládání s výbušninou nebo zařízením či objektem určeným k~~

její výrobě nebo skladování,

o n) smlouvu, týkající se výroby nebo užití pořadu, včetně smlouvy o nabytí práv k užití pořadu, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je Česká televize nebo Český rozhlas,

o o) smlouvu chráněnou bankovním tajemstvím; to neplatí, jde-li o smlouvu mezi bankou a osobou uvedenou v § 2 odst. 1, která se týká používání veřejných prostředků,

o p) kolektivní smlouvu,

~~o q) smlouvu uzavřenou právnickou osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. k) nebo n), která byla založena za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví, pokud tato smlouva byla uzavřena v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání uvedené právnické osoby zapsané ve veřejném rejstříku. To neplatí, jde-li o smlouvu uzavřenou s osobou uvedenou v § 2 odst. 1, která nebyla založena za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví.~~

§ 7

Zrušení smlouvy

(1) Nebyla-li smlouva, na niž se vztahuje povinnost uveřejnění prostřednictvím registru smluv, uveřejněna prostřednictvím registru smluv ani do tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, platí, že je zrušena od počátku.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, pokud nebyla prostřednictvím registru smluv uveřejněna pouze část smlouvy nebo byla nesprávně vyloučena z uveřejnění metadata z důvodu ochrany obchodního tajemství postupem podle § 5 odst. 6,

a) provede-li osoba uvedená v § 2 odst. 1 nebo jiná smluvní strana opravu podle § 5 odst. 7, již bude dosaženo uveřejnění souladného s tímto zákonem, ve lhůtě do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděla o tom, že uveřejnění není souladné s tímto zákonem, byla-li dosud v dobré víře, že uveřejnění je souladné s tímto zákonem, nebo

b) uveřejní-li osoba uvedená v § 2 odst. 1 nebo jiná smluvní strana neuveřejněnou část smlouvy nebo dotčená metadata prostřednictvím registru smluv jako opravu podle § 5 odst. 7 do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí nadřízeného orgánu nebo soudu, na jehož základě má být neuveřejněná část smlouvy nebo dotčená metadata poskytnuta podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím.

~~(3) Odstavec 1 se dále nepoužije, pokud nebyla prostřednictvím registru smluv uveřejněna smlouva, o níž je právnická osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. k) nebo n) v dobré víře, že splňuje podmínky podle § 3 odst. 2 písm. r). Dozví-li se právnická osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. k) nebo n) o tom, že neuveřejnění smlouvy podle věty první není v souladu s tímto zákonem, a není-li smlouva uveřejněna prostřednictvím registru smluv do 30 dnů, platí, že je zrušena od počátku.~~

(4-3) Jiná metadata než podle odstavce 2 lze opravit pouze ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena smlouva, k níž se metadata vztahují; to neplatí pro opravu chyb v psaní nebo v počtech.